

УДК 007 : 070 : 347.791.3

ПРАВА ТА СВОБОДИ ЖУРНАЛІСТІВ У КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

ПРИСТУПЕНКО Тетяна,

канд. іст. наук, проф.,

Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, вул. Мельникова, 36/1, Київ, Україна, e-mail: 4831355@ukr.net.

Істотне збільшення загроз журналістській діяльності та наявність значних порушень прав працівників ЗМІ в Україні обумовлює актуальність дослідження кримінального законодавства з питань забезпечення прав і свобод журналістів. Метою статті є дослідження існуючих прав та свобод журналістів у контексті Кримінального Кодексу України. Методологічна база передбачає використання методів аналізу, синтезу та системного підходу; історичного методу; методів порівняння та узагальнення. У результаті дослідження виявлено, що протягом 2015–2016 рр. відбулося посилення кримінально-правової охорони прав та свобод журналістів шляхом внесення змін та доповнень до Кримінального Кодексу України. Порушення права журналістів на здійснення законної професійної діяльності передбачає кримінальну відповідальність, встановлену ст. 171 КК України. Злочини проти журналістів виділені в окремий вид. Зростання України у міжнародних рейтингах «Репортери без кордонів» та Freedom House у 2016–2017 рр. свідчить про позитивний вплив на свободу слова посилення захисту прав та свобод журналістів у зв'язку виділенням на законодавчому рівні злочинів проти них у окремий вид.

Ключові слова: журналістська діяльність, злочини проти журналістів, захист професійної діяльності, кримінальне законодавство.

RIGHTS AND FREEDOMS OF JOURNALISTS IN THE CONTEXT OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

The increase of threats to journalistic activity and the considerable violation of the rights of media people in Ukraine defines the relevance of researching the criminal legislation in terms of the observance of journalists' rights and freedoms. The aim of the article is to investigate the existing rights and freedoms of journalists in the context of the Criminal Code of Ukraine. The methodological basis implies the use of the methods of analysis, synthesis and system approach; historical method; methods of comparison and generalization.

The research has revealed that 2015–2016 had seen an increase in the criminal law protection of the rights and freedoms of journalists resulting from changes and amendments in the Criminal code of Ukraine. The violation of the right for journalists to conduct professional activity leads to criminal liability under Article 171 of the Criminal Code of Ukraine. Crimes against journalists are singled out into a separate type of crimes. The improvement of Ukraine's positions in international rankings "Reporters without borders" and Freedom House in 2016–2017 indicates that the increased protection of the rights and freedoms of journalists, following the separation of crimes against them into an individual type on the legislative level, has had a positive influence on the freedom of speech.

Key words: journalistic activity, crimes against journalists, protection of professional activity, criminal legislation.

Вступ. У період розвитку й становлення новітньої історії, державності та суверенітету України активно почала формуватися й законодавча база незалежної країни в усіх сферах її життя – політичній, соціальній, культурно-освітній та ін. Одним із пріоритетних на шляху розвитку демократичної соціально-правової держави є дотримання права на свободу слова, переконань, вільне вираження своїх думок, платформою реалізації яких є засоби масової інформації (ЗМІ). Відповідно, однією з ключових гарантій свободи слова є свобода ЗМІ.

© Приступенко Т., 2018

Питання дослідження професії журналіста в контексті кримінально-правового регулювання останнім часом стає все актуальнішим. На це є кілька причин. По-перше, йдеться про необхідність забезпечення захисту на найвищому правовому рівні законної професійної діяльності журналістів та їхнього життя, здоров'я, власності тощо, яким завдається шкода у зв'язку з проведенням цієї діяльності [1, 91]. По-друге, важливі події кількох останніх років (революція гідності, анексія Криму та збройний конфлікт на Сході України) сприяли істотному збільшенню загроз журналістській діяльності й тиску на ЗМІ, що стало причиною рекордного зростання кількості порушень свободи слова, а професія журналіста в Україні за останні п'ять років стала однією з найбільш небезпечних. Так, за даними Інституту Масової Інформації (ІМІ) у 2014 р. зафіксовано 995 випадків порушень прав журналістів (7 убивств, 286 побиттів і нападів, 148 випадків перешкоджання законній професійній діяльності журналістів та 138 випадків цензури [2]), тоді як на облік за вказаний період узято лише 74 кримінальних правопорушень, а до суду з обвинувальним вироком направлено лише 7 [3].

У 2015–2017 рр. кількість зафіксованих фактів порушення прав журналістів в Україні зменшилася (до 276 випадків у 2017 р.), однак і досі є дуже високою в порівнянні з європейськими державами. Найбільш розповсюдженими проявами порушення свободи слова лишаються перешкоджання законній професійній журналістській діяльності (89 випадків у 2017 р.), доволі частими є побиття та напади на представників ЗМІ (29 випадків) та факти обмеження доступу до публічної інформації (22 випадки), посилюється політичний та юридичний тиск на ЗМІ й журналістів (відповідно 10 та 12 випадків у 2017 р.) [4].

Таким чином, у зв'язку з наявністю значних порушень прав медіа-працівників, питання захисту професійної діяльності журналістів в Україні залишається резонансним, що й обумовлює **актуальність** вивчення кримінального законодавства за окресленою тематикою.

Метою написання статті виступає дослідження існуючих прав та свобод журналістів у контексті Кримінального Кодексу України.

Завданнями дослідження є визначення основних правових норм щодо дотримання прав і свобод журналістів, закріплених у Кримінальному Кодексі; характеристика санкцій, передбачених за кримінальні порушення проти журналістів та обґрунтування позитивного впливу посилення кримінальної відповідності за злочини проти журналістів на свободу слова в Україні.

Вивчення питання забезпечення прав та свобод журналістів у контексті Кримінального Кодексу України [5] потребує поєднання результатів досліджень соціально-комунікативного та правового спрямування. Особливості кримінально-правової охорони професійної діяльності журналістів розглядаються в роботах таких авторів, як О. Каплій [6], С. Лихова [7], І. Медицький [8], Є. Письменський [1], В. Шаблистий [9] та інші. Дослідження фактів порушень прав та свобод журналістів регулярно проводяться міжнародними та національними громадськими організаціями (Freedom House, «Репортери без кордонів», Інститут масової інформації [2; 4; 10] тощо).

Методи дослідження. Методологічна база передбачає використання методів аналізу, синтезу та системного підходу для всебічного розгляду особливостей кримінально-правової охорони професійної діяльності журналістів та фактів порушень їх прав. Для вивчення змін і доповнень Кримінального Кодексу України нормами щодо злочинів проти журналістів використано історичний метод. Дослідження ставлення науковців щодо новацій у кримінальному законодавстві здійснено за допомогою методів порівняння та узагальнення.

Результати й обговорення. Посягання на здійснення законної професійної діяльності журналістів виступає порушенням ключових принципів демократичного суспільства. Відповідно, держава має реалізовувати заходи із забезпечення належної

правової підтримки роботи журналістів, у тому числі й за рахунок засобів кримінального права.

Кодифікація норм кримінально-правової охорони свободи слова та професійної діяльності журналістів знайшла відображення у Кримінальному Кодексі України (далі – КК України або Кодекс), який прийнято 2001 р. Новацією Кодексу стала закріплена у ст. 171 розділу V «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина» норма про кримінальну відповідальність за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, що стало, як зазначає О. Каплій, «важливою формою державного захисту представників ЗМІ від протиправних дій з боку окремої кримінально активної частини населення» [6, с. 75].

Встановлення кримінальної відповідальності за перешкоджання законній діяльності журналіста та злочини проти представників ЗМІ були зумовлені об’єктивною необхідністю подальшого розвитку свободи слова відповідно до норм Конституції України, де у ст. 34 визначається право вільно збирати, зберігати, використовувати й поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [11, с. 17]. Для журналістів поширення інформації є професійним обов’язком, а їх діяльність має суттєве суспільне значення.

Різке зростання порушень прав журналістів у 2013–2014 рр. виявило, що кримінально-правова заборона, яку містить ст. 171 КК України, діє не достатньо ефективною, а решта статей Особливої частини КК України не в змозі забезпечити повноту кримінально-правової охорони журналістської діяльності та адекватний кримінально-правовий вплив [1, с. 92]. Така ситуація обумовила необхідність вдосконалення захисту професійної діяльності журналістів та внесення низки змін до кримінального законодавства.

Саме тому в 2015 р. внесено зміни до Кримінального Кодексу України із виділенням нового виду злочинів – проти журналістів (викладені у розділі XV Особливої частини КК України). Врахування досвіду незаконних судових рішень, спрямованих на обмеження діяльності журналістів та активістів Євромайдану, що активно виносилися судами у 2013–2014 рр., обумовило формування кваліфікуючої ознаки складу злочину у ст. 375 КК України – перешкоджання законній професійній діяльності журналіста як мета постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Передбачені санкції – обмеження волі на строк до п’яти років або позбавленням волі на строк до восьми років (залежно від складу злочину).

У лютому 2016 р. із прийняттям Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів» було розширено коло потерпілих, визначене ч. 2 ст. 163 КК України, за рахунок журналістів; конкретизовано форми перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ч. 1 ст. 171 КК України) та встановлено відповідальність за вплив у будь-якій формі на журналіста з метою перешкоджання виконанню ним професійних обов’язків або переслідування журналіста у зв’язку з його законною професійною діяльністю, вчинені загальним суб’єктом злочину (ч. 2 ст. 171 КК України) [5].

Як слушно зазначає В. Шаблистий, у ст. 171 КК України закріплено відповідальність за перешкоджання саме законній професійній діяльності журналістів (законною є така діяльність журналістів, що спрямована на реалізацію ними своїх повноважень в інформаційній сфері і здійснюється засобами та у порядку, передбаченому законом) [9, 79]. Відповідно перешкоджання незаконній журналістській діяльності (наприклад, заклики журналіста до захоплення влади або вчинення терористичних актів) складу злочину не утворює.

Порушення ст. 171 КК України можуть каратися штрафом (до п’ятисот неоподаткованих мінімумів доходів громадян), арештом на строк до шести місяців, обме-

женням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

У травні 2016 р. відбулося доповнення розділу XV «Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів» Кримінального Кодексу України новими складами злочинів:

- ст. 345-1 «Погроза або насильство щодо журналіста»;
- ст. 347-1 «Умисне знищення або пошкодження майна журналіста»;
- ст. 348-1 «Посягання на життя журналіста»;
- ст. 349-1 «Захоплення журналіста як заручника».

Зокрема, ст. 345-1 «Погроза або насильство щодо журналіста», передбачено санкції у формі виправних робіт (строком до двох років), арешту (на строк до шести місяців), обмеження волі (строком до п'яти років, залежно від кваліфікації злочину за частинами статті) або позбавленням волі (строком до чотирнадцяти років, залежно від кваліфікації злочину за частинами статті). За ст. 348-1 «Посягання на життя журналіста» передбачено санкції позбавлення волі на строк від дев'яти до п'ятнадцяти років або довічне позбавленням волі.

З метою забезпечення об'єктивності дослідження, варто озвучити негативні відгуки ряду науковців щодо появи у КК України категорії злочинів проти журналістів (а саме ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1). Так, С. Лихова вважає, що внесені зміни обумовлені популістськими мотивами, оскільки життя, здоров'я, честь, гідність будь-якої людини достатньо захищені нормами КК України [7, с. 272–273]. На переконання І. Б. Медицького, КК України і до внесення відповідних змін містив достатній обсяг норм, практичне застосування яких забезпечувало б повноцінний захист журналістів від протиправної поведінки [8, с. 296]. Аналогічної позиції дотримується і Є. Письменський, зазначаючи про достатність кримінально-правового забезпечення охорони професійної діяльності журналістів, навіть без урахування внесених у 2016 р. доповнень [1, с. 93].

Однак, на нашу думку, новації у Кримінальному Кодексі щодо посилення кримінальної відповідності як встановлення законодавчих гарантій свободи слова та діяльності ЗМІ, є безумовно позитивним кроком у додержанні прав і свобод журналістів та забезпечення свободи слова в Україні. Так, відповідно до рейтингу «Репортери без кордонів» у 2017 р. Україна посіла 101 місце зі 180 країн (для порівняння у 2014 р. Україна посідала відповідно 129 місце) [10]. За Рейтингом свободи преси, що формується міжнародною неурядовою правозахисною організацією Freedom House, наша держава потрапила в категорію «частково вільних», отримавши 53 бали із 100 можливих (найкращих результат, починаючи з 2013 р.) [10].

Однією з причин підвищення позиції України у зазначених рейтингах можна вважати окреслені новації регулювання прав та свобод журналістів у кримінальному законодавстві. Опосередковано про позитивну дію посилення прав та свобод журналістів у кримінальному законодавстві може свідчити суттєве зменшення кількості зафіксованих ІМІ (Інститутом масової інформації) обмежень доступу до інформації - 12 проявів у січні-серпні 2018 р. в порівнянні з 41 проявом у 2017 р. Основною формою проявів порушення свободи слова лишається перешкоджання журналістській діяльності (67 фактів у січні-серпні 2018 р. або 40 % порушень) [10].

Водночас, лише в одному погоджуючись із позицією Є. Письменського, слід наголосити на «необхідності вдосконаленню механізму застосування відповідних кримінально-правових заборон» щодо перешкоджання журналістській діяльності [1, с. 94]. Важливим виступає забезпечення практичного виконання затверджених законодавчих норм Кримінального Кодексу стосовно прав та свобод журналістів в Україні, що є можливим за умови злагодженої роботи органів внутрішніх справ, прокуратури та судової системи, подальшого реформування судової гілки влади.

Висновки та перспективи. Забезпечення прав та свобод журналістів у чинному Кримінальному Кодексі зосереджені у розділі V «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина», в якому розміщена ст. 171 «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів», та розділі XV «Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів», в якому розміщені ст. 345-1 «Погроза або насильство щодо журналіста», ст. 347-1 «Умисне знищення або пошкодження майна журналіста», ст. 348-1 «Посягання на життя журналіста», ст. 349-1 «Захоплення журналіста як заручника». До зазначеної групи слід віднести також ч. 2 ст. 375 КК України «Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови з метою перешкоджання законній професійній діяльності журналіста».

Поняття професійної діяльності журналіста розкривається у примітці до ст. 345-1 та розповсюджується на чотири нові склади злочину (ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1) та ст. 171 КК України. Окреслена примітка є важливим елементом системи забезпечення прав та свобод журналістів у кримінальному законодавстві, оскільки чітко визначає журналістський статус для кримінальних проваджень у випадках перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Проведене дослідження свідчить про неоднозначність ставлення наукової спільноти до новацій із виокремлення злочинів проти журналістів у Кримінальному Кодексі. Однак, посилення позицій України у міжнародних рейтингах «Репортери без кордонів» та Freedom House у 2016–2017 рр. свідчить про позитивний вплив вдосконалення кримінального законодавства на свободу слова.

Таким чином, виділення на законодавчому рівні злочинів проти журналістів у окремий вид слід розглядати в якості прояву становлення в Україні основоположних принципів демократії громадянського суспільства – права на вільний доступ до інформації, плюралізму думок, розуміння ЗМІ як четвертої влади з відповідними функціями, серед яких функція критики та контролю відіграє одну з домінуючих у моніторингу дій правлячої влади. Такі кроки наближують запровадження міжнародних журналістських стандартів у діяльність вітчизняних ЗМІ та підтверджують суспільну значущість професії журналіста.

1. *Письменський Є. О.* Злочини у сфері професійної діяльності журналістів у контексті забезпечення потреб українського суспільства на сучасному етапі його розвитку // Вісник Кримінологічної асоціації України. 2016. №1 (12). С. 90–103.

2. *Рік 2014: підсумки свободи слова в Україні* – Інститут масової інформації (інфографіка). 26.12.2014 URL : <http://imi.org.ua/news/rik-2014-pidsumki-svobodi-slova-v-ukrajini-institut-masovoji-informatsiji-infografika/> (дата звернення 28.09.2018)

3. *Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за січень – грудень 2014 року.* Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. URL : http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&_c=fo# (дата звернення 28.09.2018)

4. *Барометр свободи слова.* У 2017 році в Україні зафіксовано 274 порушення свободи слова. Матеріали ІМІ. 29.12.2017. URL : <http://imi.org.ua/news/u-2017-rotsi-v-ukrajini-zafiksovano-274-porushennya-svobody-slova-imi/> (дата звернення 28.09.2018)

5. *Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III* (редакція від 28.08.2018). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 28.09.2018)

6. *Каплій О. В.* Посилення кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти журналістів у світлі адаптації законодавства України про діяльність ЗМІ до європейських стандартів // Новітні кримінально-правові дослідження – 2016 : зб. наук. пр. / відп. ред. О. В. Козаченко. Миколаїв : Ліон, 2016. С. 74–78.

7. *Лихова С. Я.* Криміналізація суспільно небезпечних діянь проти журналістів як приклад порушення принципу структурності кримінального закону // Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності : матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції, 8–9 жовт. 2015 р. / редкол. : В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2015. С. 270–274.

8. *Медицький І. Б.* Кримінально-правова охорона професійної діяльності журналіста у світлі останніх законодавчих змін // Проблеми науки кримінального права та їх вирішення у законотворчій та правозастосовній діяльності : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 8–9 жовт. 2015 р. / редкол. : В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2015. С. 294–297.

9. *Шаблюстий В. В.* Законна професійна діяльність журналіста як «новий об'єкт кримінально-правової охорони» // Вісник Кримінологічної асоціації України. 2015. № 2 (13). С. 78–84.

10. *Порушення прав журналістів.* Січень–серпень 2018. Матеріали ІМІ. URL : <http://imi.org.ua/infographics/porushennya-prav-zhurnalistiv-sichen-serpen-2018/> (дата звернення 28.09.2018)

11. *Приступенко Т. О.* Законодавче регулювання вітчизняних ЗМІ в умовах новітньої історії України. Преса в системі засобів масової комунікації: навчальний посібник. Київ : Талком, 2017. С. 4–80.

1. Pysmenskyi, Ye. O. (2016), «Offenses in the field of professional activity of journalists in the context of providing the needs of Ukrainian society at the present stage of its development», *Visnyk Kryminologichnoji asociaciji Ukrainy. [Bulletin of the Criminological Association of Ukraine]*, no. 1 (12), pp. 90–103.

2. ІМІ (2014), “Year 2014: Results of Freedom of Speech in Ukraine - Institute of Mass Information (infographics)”, available at: <http://imi.org.ua/news/rik-2014-pidsumki-svobody-slova-v-ukrajini-institut-masovoji-informatsiji-infografika/> (accessed 28 September 2018)

3. General Prosecutor of Ukraine (2014), “The only report on criminal offenses in the state for January-December 2014”, available at: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&_c=fo# (accessed 28 September 2018)

4. ІМІ (2017), “Barometer of freedom of speech. In 2017, Ukraine recorded 274 violations of freedom of speech”, available at: <http://imi.org.ua/news/u-2017-rotsi-v-ukrajini-zafiksovano-274-porushennya-svobody-slova-imi/> (accessed 28 September 2018)

5. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), *Criminal Code of Ukraine: Code of Ukraine*, Code, Law from 05.04.2001 no. 2341-III (edited by 28.08.2018), available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (accessed 28 September 2018)

6. Kaplii, O. V. (2016), «Strengthening of criminal responsibility for crimes against journalists in the light of adaptation of Ukrainian legislation on media activities to European standards» in Kozachenko, O. V. (Ed), *Latest criminal-legal research - 2016: collection of scientific works, Ilion, Mykolaiv, 2016*, Mykolaiv, pp. 74–78.

7. Lykhova, S. Ya. (2015), «Criminalization of socially dangerous acts against journalists as an example of a violation of the principle of the structural nature of the criminal law», in Tatsii, V. Ya., Borysov, V. I. (Eds.), *Problems of science of criminal law and their solution in law-making and law-enforcement activity: materials of the International scientific-practical conference, Kharkiv, 8-9 October 2015*, Kharkiv, pp. 270–274.

8. Medytskyi, I. B. (2015), “Criminal legal protection of journalist’s professional activity in light of recent legislative changes”, in Tatsii, V. Ya., Borysov, V. I. (Eds.), *Problems of science of criminal law and their solution in law-making and law-enforcement activity: materials of the International scientific-practical conference, Kharkiv, 8-9 October 2015*, Kharkiv, pp. 294–297.

9. Shablysty, V. V. (2015), «Lawful professional activity of a journalist as a «new object of criminal legal protection»», *Visnyk Kryminologichnoi asociatsii Ukrainy [Bulletin of the Criminological Association of Ukraine]*, no. 2 (13), pp. 78–84.

10. ІМІ (2018), «Violation of the rights of journalists. January - August 2018”, available at: <http://imi.org.ua/infographics/porushennya-prav-zhurnalistiv-sichen-serpen-2018/> (accessed 28 September 2018)

11. Prystupenko, T. O. (2017), *Legislative regulation of domestic media in the conditions of the modern history of Ukraine. Press in the system of mass communication: tutorial.* Talkom, Kyiv, pp. 4–80.

UDC 007 : 070 : 347.791.3

RIGHTS AND FREEDOMS OF JOURNALISTS IN THE CONTEXT OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

Prystupenko Tetiana, PhD (History), prof.,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, The Institute of Journalism, 36/1, Melnykova St., Kyiv, 04119, Ukraine, e-mail: 4831355@ukr.net.

ORCID – <https://orcid.org/0000-0001-9546-8228>

Introduction. The legislative base in all spheres of life – political, social, cultural and educational, etc. – has begun to actively form during the period of the development and establishment of Ukraine’s contemporary history, statehood and sovereignty. The observance of the right for the freedom of speech, opinion and expression, realized through mass media, is one of the top priorities in the development of a democratic country.

Relevance and aim. The relevance of researching the criminal legislation in terms of the observance of journalists’ rights and freedoms is defined by the increase of threats to journalistic activity and the considerable violation of the rights of media people in Ukraine. The aim of the article is to investigate the existing rights and freedoms granted to journalists under the Criminal Code of Ukraine.

Methods. The methodological basis implies the use of methods of analysis, synthesis and system approach to fully consider the peculiarities of criminal law protection of journalists’ professional activity and the violations of their rights.

Results. Principal Criminal Code provisions pertaining to the observance of the rights and freedoms of journalists have been defined for further analysis of the situation. Sanctions for criminal violations against journalists have also been described, the influence of the increased criminal liability for crimes against journalists and freedom of speech in Ukraine has been considered.

Conclusions. The research has revealed that 2015–2016 had seen an increase in the criminal law protection of the rights and freedoms of journalists as a result of changes and amendments added to the Criminal code of Ukraine. The violation of the right for journalists to conduct professional activity leads to criminal liability under Article 171 of the Criminal Code of Ukraine. Crimes against journalists are singled out as a separate type and are controlled by articles 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 of the Criminal Code of Ukraine. The improvement of Ukraine’s positions in international rankings “Reporters without borders” and Freedom House in 2016–2017 indicates that the increased protection of the rights and freedoms of journalists, following the separation of crimes against them into an individual type on the legislative level, has had a positive influence on the freedom of speech.

Key words: *journalistic activity, crimes against journalists, protection of professional activity, criminal legislation.*

Стаття надійшла до редакції 15.10.2018